

धर्मप्रांतीय उपासना आयोग, वसई

पवित्र तास - शुक्रवार ०४ मार्च २०२२

गायन : भजतो तुला भक्तीने

प्रस्तावना : उपवासकाळात आपल्या डोळयांसमोर प्रभू येशू ख्रिस्ताच्या दुःखभोगाची प्रतिमा ठेवली जाते. हेतू हा की आपण भाविकांनी येशूच्या दुःखभोगावर मनपासून मनन-चिंतन करावे व निरनिराळ्या प्रायशिंचताच्या प्रकारांद्वारे, उदा. कुसाची वाट, उपवास, तपसाधना, पासाची भक्ती, इ. येशूच्या दुःखात सहभागी व्हावे. कारण शेवटी येशू चालून गेलेला दुःख कष्टाचा मार्ग त्याच्यावरोवर चालून गेल्यावरच आपणास पुनरुत्थाच्या नवीन जीवनात प्रवेश मिळणार आहे.

मानवी परिस्थितीत चांगल्याची व वाईटाची सरमिसळ झालेली आपल्या अनुभवास येते. सगळे काही वाईट नसले तरी कधीकधी वाईटाचा आपणास जबरदस्त फटका वसतो. आपल्या जिवलग व्यक्तीचा असाध्य आजार व मृत्यू, नोकरी जाणे, महत्वाच्या परीक्षेत नापास होणे, मित्र मैत्रींकडून विश्वासघात, आर्थिक व्यवहारात फसवणूक वा जबरदस्त तोटा, जीवधेणा एकाकीपणा, वृद्धापकाळात निराधारपणा, सुयोग्य वधू वा वर न मिळणे, सोयरिक मोडणे, सासु- सास-यांचा सुनेकडून छळ व सुनेचा सासु-सास-याकडून छळ, विवाहित दाम्पत्यात बेवनाव व म्हणून सततची भांडणे व त्याचे पर्यावरण घटस्फोटात होणे अशा विविध प्रकारच्या प्रतिकूल प्रसंगांना माणसांना तोंड द्यावे लागते. यापैकी काही प्रसंग नैसर्गिक असतात तर काही मानवनिर्मित. काही टाळता येतात तर काही टाळणे अशक्य असते.

काहीही असो, एकदा का संकट आपल्या पुढ्यात ठेवले की त्यापासून पल न काढता त्याच्याशी दोन हातांनी सामना करणे हा येशूचा मार्ग. येशूने त्याच्या मरणापासून पलायन केले नाही. त्याच्या शिष्यांचा त्याच्या मरणाला विरोध होता. त्याने मरण संकटात स्वतःला लोटू नये असे त्यांना मनस्वी वाटत होते. येशूने जेव्हा शिष्यांसमोर त्याच्या मरणाचे भाकीत केले तेव्हा पेत्राने येशूचा निषेध करून म्हटले, “प्रभूजी.... असे आपल्याला होणारच नाही.” त्यावर येशू पेत्राला कठोर शब्दात म्हणाला, “अरे सैताना, माझ्यापुढून निघून जा; तू मला अडग्यालण आहेस” (मत्त्य १६: २१- २३).

येथे आपणास मानवी विचार व योजना, दैवी विचार व योजना या दोहोंत संघर्ष दिसतो. येशूचे मरण जगाच्या तारणाला आवश्यक आहे हे माहीत नसल्यामुळे शिष्य येशूच्या मरणाला पाठिंवा देत नाहीत. येशूचे पुनरुत्थान झाल्यानंतर मात्र येशूचे कुसावरील मरण किती अर्थपूर्ण होते, हे शिष्यांच्या लक्षात येते. ते लक्षात आल्यावर ते देवराज्यासाठी स्वतःही मरणास तयार हेतात. देवाची आपल्या प्रत्येकाविषयी योजना काय आहे यासंबंधी आपण मनन-चिंतन केले तर आपल्या जीवनात घडणा-या वाईट प्रसंगाना तोंड देण्यासाठी आपली चांगली आध्यात्मिक तयारी होईल.

थोडावेळ मनन चिंतन :

गायन ४ दुःख वाटते गीत क. २३४

परमेश्वर दुःखाचा निर्माता नाही. दुःख हे वाईट आहे. देव कोणतीच वाईट गोष्ट करीत नाही. यामुळे आपणास सांगता येते की पुत्राला यातनेला सामोरे जावे लागले याला देवपिता जवाबदार नाही. मात्र येशूला दुःखकष्टाचे मरण येईल हे पित्याला ठाऊक होते. जुन्या करारात त्याविषयी भाकीतही केले आहे.

यशया संदेष्टा हे भाकीत करताना म्हणतो, “तुच्छ मानिलेला, मनुष्यांनी टाकिलेला, क्लेशांनी व्यापिलेला व व्याधींशी परिचित असलेला असा तो पुरुष पाहून लोक तोंडे फिरवीत व त्याला तुच्छ लेखीत आणि त्याला आम्ही मानिले नाही. खरोखरच आमच्या व्याधी त्याने आपल्यावर घेतल्या, आमचे क्लेश त्याने वाहिले; तरी त्यास ताडण केलेले, देवाने त्यावर प्रहार केलेले व त्याला पीडिलेले असे आम्ही त्याला लेणिले. खरे पाहिले असता तो आमच्या अपराधांमुळे घायाळ झाला, आमच्या दुष्कर्मांमुळे ठेचला गेला; आम्हाला शांती देणारी अशी शिक्षा त्यास झाली; त्यास बसलेल्या फटक्यांनी आम्हास आरोग्य प्राप्त झाले. आम्ही सर्व मेंद्रांप्रमाणे बहकून गेलो होतो; आम्ही प्रत्येकाने आपापला मार्ग धरिला होता, अशा आम्हा सर्वांचे पाप परमेश्वराने त्याच्यावर लादले” (यशया ५३ : ३ - ६).

पुत्राला दुःखभोगातून जावे लागेल हे माहीत असूनही देवपिता मानवजातीवरील प्रेमाखातर त्याला जगाला समर्पण करतो. तल्कालीन वरिष्ठ व्यक्तींचा धनलोभ, सत्तालोभ, परंपरेवरील अतिरेकी निष्ठा, कर्मठपणा अशा अनेक कारणांमुळे येशूला यातना सहन कराव्या लागल्या. माणसातील दुष्टपणा अनेक रूपे धारण करतो. दुष्टाई अनेक रूपांच्या माध्यमातून माणसांचा छळ करते व त्यांचे जीवन असद्य करते. देवाला हे सारे दिसते कारण ते सर्व त्याच्या डोल्यांसमोर घडत असते. पण देव परिस्थितीसमोर हार खात नाही. तो मोठ्या खुबीने व रहस्यमयरीत्या वाईटाचा चांगल्यासाठी उपयोग करून घेतो. येशू ग्विस्ताच्या यातनांचाही त्याने मानवाच्या भल्यासाठी उपयोग करून घेतला. म्हणूनच यशया संदेष्टा म्हणतो, “त्यास बसलेल्या फटक्यांनी आम्हास आरोग्य प्राप्त झाले”.

गायन ५ अंतर माझे गीत क. २३९

जगात पुष्कळ दुष्ट कृत्ये केली जात आहेत. जे शांतीप्रिय व सदाचारी आहेत, ज्यांना अन्याय सहन होत नाही असे लोक माणसांच्या या पशुतुल्य वर्तनाने त्रस्त होतात. माणूस त्याच्या पाशवीपणाचे उघडउघड प्रदर्शन करीत असताना देव गप्प कसा हा एक गंभीर प्रश्न त्यांच्यासमोर उभा राहतो. पण खरोखरच देव गप्प आहे का? त्याने काहीच कृती केली नाही का? स्वतःचा पुत्र देऊन त्याने इतिहासात कायमची कृती केली आहे. त्याद्वारे त्याने दाखवून दिले आहे की तो खंबीरपणे मानवजातीच्या पाठीशी उभा आहे व तिच्या हतबलतेत तिला सकीय आधार देत आहे.

येशू ग्विस्ताच्या रूपात जिवंत परमेश्वर आपल्यामध्ये उपस्थित आहे. येशू ग्विस्ताच्या हातात हात घालून जर आपण जीवनाचा प्रवास केला तर आपणास कशाचा धोका नाही. अगदी निर्धार्स्तपणे आपणास त्याच्या संगतीत वाटचाल करता येईल. मात्र ती वाट कुसाकडे नेणारी असेल हे आपण ध्यानात ठेवले पाहिजे. जे लोक केवळ कुसाची भक्ती करण्यासाठी देवलात येतात व प्रत्यक्ष जीवनात - दररोजच्या जगण्यात दुःखभोग स्वीकारण्यास तयार नसतात त्यांच्यासाठी कालवारीपर्यंत नेणारी ही वाट नाही. किंवद्दुना त्यांच्यासाठी ग्विस्त नाही असे म्हणता

येर्इल . कारण गिव्रस्ताचा स्वीकार करायचा असेल तर तो त्याच्या यातनासहित करायला हवा . गिव्रस्त व त्याची कुसाची वाट, गिव्रस्त व त्याचे कुसावरील क्लेशमय मरण ही अलग करता येणार नाहीत .

थोडावेळ मनन चिंतन

शास्त्रवाचन : फिलिप्पैकरांस पत्र : २ : ५ ते ११

नाण्याला जशा दोन वाजू असतात तशा आपल्या जीवनालाही असतात - एक सफेद वाजू व दुसरी काळी, एक प्रकाशाची व दुसरी अंधाराची, एक सुख-समाधान देणारी व दुसरी वेदनादायक . जीवन हे चांगल्या व वाईट गोर्झींनी घडलेले आहे . ते आहे तसे न स्वीकारता आपल्या बौद्धिक व आत्मिक सामर्थ्याद्वारे त्याच्यात योग्य तो बदल करून ते आपल्या ऐहिक व सार्वकालिक भल्यासाठी वळवले पाहिजे . ‘आलिया भोगाशी असावे सादर’ अशी आपली वृती नसावी .

येशूनेसुख्दा त्याचा कुस स्वतःहून खाद्यावर घेतला नाही . त्याच्या टीकाकारांना व त्याचा विश्वासघातकी शिष्य यहूदा यालाही त्याने योग्य वेळी प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरीत्या समज देण्याचा प्रयत्न केला . सर्व प्रयत्न जेव्हा निष्फल ठरले - त्याच्या मारेक-यांचे परिवर्तन होणार नाही अशी परिस्थिती जेव्हा निर्माण झाली - तेव्हा तो स्वखुशीने मरणास सामोरा गेला . जसजसी परिस्थिती स्पष्ट होत गेली तसेतशी त्याला त्याच्या पित्याची त्याच्याविषयीची योजना उघड झाली व ती त्याच्या पित्याची योजना होती म्हणून त्याने ती स्वीकारली .

तो म्हणाला “मी स्वतःच्या इच्छेप्रमाणे नव्हे तर ज्याने मला पाठविले त्याच्या इच्छेप्रमाणे करावे म्हणून स्वर्गातून उतरलो आहे” (योहान ६ : ३८) . देवाच्या इच्छेनुसार वागणे येशूसाठी देखील सोपे नव्हते . जेथसेमनी बागेत त्याची मानवी इच्छा व देवाची इच्छा या दोहोमध्ये घडलेला संघर्ष आपणा सर्वांना माहीत आहे . माणूस या नात्याने त्याला दुःखाचा प्याला स्वीकारणे जड गेले . पण शेवटी त्याच्याठायी दैवी इच्छेचा विजय झाला . पित्याची इच्छा त्याला मान्य होते . त्याचा पिता त्याचे स्वर्वस्व असतो . पित्याशिदाय जगणे - त्याच्या इच्छेविरुद्ध वागणे म्हणजे निरर्थक जिणे हे त्याला ठाऊक असते . म्हणून कुसावरील मरणापर्यंत येशू त्याच्या पित्याच्या आज्ञेत राहातो .

गायन : माझ्या गुन्ध्यासाठी गीत क. २४८

मरणात दुःखाचा समारोप होतो . मरण हे सा-या दुःखांचा, वेदनांचा कल्प स असते . मरणाइतके मोठे दुःख दुसरे नाही . मरणात येशू स्वतःला रिक्त करतो . येशूचे मरण म्हणजे त्याच्या आज्ञाधारकपणाचा उच्चांक . कुसावर गिळलेला येशू आपणा सर्वांना आत्मसमर्पणासाठी बोलावीत आहे . आपल्या पुढयात येणा-या प्रत्येक दुःखभोगात हे आमंत्रण लिहिले आहे - आत्मबलिदानासाठी . आपले प्रत्येक दुःख, आपणास होणारा प्रत्येक क्लेश आपल्यासाठी आत्मसमर्पणाची संधी आहे . ही संधी घेणे हाच एकमेक पर्याय आहे .

तोच एक मार्ग - प्रथम कालवरीकडे नेणारा व नंतर देवाकडे - जीवनाच्या अथांग विश्वात सहभागी होण्यासाठी . देवच ते विश्व आहे, किती मोठे, किती व्यापक व तरीही आपल्या प्रत्येकाला ओळखणारे व उराशी कवटाळणारे . हेच ते पुनरुत्थित जीवन . त्यात सहभागी होण्यासाठी देवपिता आपणास गिव्रस्ताकर्वी हाक मारीत आहे . परिस्थितीचे फटके खात दररोजच्या कष्टमय जगण्यातून वाट काढीत आपणास जीवनाच्या प्रवेशद्वाराशी पोहचायचे आहे . येशूवरोवर आपला कुस वाहात . हीच आपणासाठी देवाची योजना आहे .

येशूसाठी व आपल्यासाठी देवाची योजना एकच आहे. येशूचा मार्ग व आपल्यासाठी आग्वून दिलेला मार्गही एकच आहे अलग नाहीत मात्र तो “जीवनाकडे जाण्याचा मार्ग आहे - अरुंद व संकोचित” (संदभ - मत्तय ४ : १४).

थोडावेळ मनन चिंतन

गायन ४ श्रद्धा माझी गीत क. २३७

साकार्मेताची प्रार्थना व आशीर्वाद

अंतिम गीत ५ मानवांच्या न्यायकर्त्त्वा .. गीत क. २४४